

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
JEAN RICHARD DE LA TOUR IŠVADA,
pateikta 2022 m. balandžio 28 d.¹

Byla C-159/21

GM

prieš

**Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság,
Alkotmányvédelmi Hivatal,
Terrorelhárítási Központ**

(*Fővárosi Törvényszék* (Sostinės apygardos teismas, Vengrija) pateiktas prašymas priimti
prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė –
Direktyva 2011/95/ES – Normos, susijusios su pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso
suteikimo reikalavimais – Direktyva 2013/32/ES – Tarptautinės apsaugos suteikimo ir
panaikinimo bendra tvarka – Grėsmė nacionaliniam saugumui – Specializuotos institucijos
išvada – Galimybė susipažinti su konfidencialia informacija – Esminė informacija –
Galimybės remtis informacija per administracinę procedūrą ar vykstant teismo
procesui nebuvimas“

I. Įvadas

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl kelių 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų² ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos³, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos⁴ 41 ir 47 straipsnių nuostatų išaiškinimo.

2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Sirijos piliečio GM skundą dėl *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* (Migracijos policijos nacionalinė generalinė direkcija, Vengrija, toliau – generalinė direkcija arba sprendžiančioji institucija) sprendimo panaikinti pabėgėlio statusą ir atsisakyti jam suteikti papildomos apsaugos statusą.

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² OL L 337, 2011, p. 9.

³ OL L 180, 2013, p. 60.

⁴ Toliau – Chartija.

3. Prejudiciniais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo teiraujasi dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarkos taikymo trečiosios šalies piliečiui, remiantis konfidencialia informacija pripažintam keliančiu grėsmę valstybės narės, kurioje jis yra, nacionaliniam saugumui. Konkrečiai kalbant, šis teismas abejoja dėl Vengrijos teisės aktų suderinamumo su Sąjungos teise, nes, pirma, pagal juos ribojama atitinkamų asmenų ar jų atstovų galimybė susipažinti su konfidencialia informacija, kuria remiantis priimti sprendimai panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą nacionalinio saugumo užtikrinimo sumetimais, ir, antra, priimant šiuos sprendimus lemiamas vaidmuo suteikiamas už nacionalinį saugumą atsakingoms specializuotoms institucijoms.

4. Šioje išvadoje nurodysiu priežastis, dėl kurių manau, kad ši sprendimų priėmimo procedūra pažeidžia tam tikras procesines garantijas, kurios turi būti suteikiamos tarptautinės apsaugos prašytojui pagal direktyvas 2011/95 ir 2013/32.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

5. Nagrinėjant šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikšmingos šios Direktyvos 2011/95 nuostatos: 4 straipsnio 3 dalis, 14 straipsnio 4 dalies a punktas, 17 straipsnio 1 dalies b ir d punktai.

6. Reikšmingos Direktyvos 2013/32 nuostatos: 4 straipsnio 1 ir 2 dalys, 10 straipsnio 2 ir 3 dalys, 11 straipsnio 2 dalis, 23 straipsnio 1 dalis, 45 straipsnio 1 ir 3 dalys bei 46 straipsnio 1 dalis.

B. Vengrijos teisė

7. 2007 m. birželio 29 d. *menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény* (2007 m. Įstatymas Nr. LXXX dėl teisės į prieglobstį)⁵ su pakeitimais, padarytais 2018 m. *évi CXXXIII. törvény az egyes migrációs tárgyú és kapcsolódó törvények módosításáról* (2018 m. Įstatymas Nr. CXXXIII, kuriuo iš dalies keičiami tam tikri su migracija susiję įstatymai ir tam tikri papildomi įstatymai)⁶, įsigaliojusiu 2019 m. sausio 1 d., 8 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatyta:

„4. Užsienietis, kurio buvimas Vengrijos teritorijoje kelia pavojų nacionaliniam saugumui, negali būti pripažintas pabėgėliu.

5. Pabėgėliu nepripažįstamas užsienietis, kuriam teismas

- a) galutiniu nuosprendžiu skyrė penkerių metų ar ilgesnę laisvės atėmimo bausmę už tyčinį nusikaltimą,
- b) galutiniu nuosprendžiu skyrė laisvės atėmimo bausmę už nusikaltimą, kurį jis padarė kaip recidyvistas ar daugkartinis recidyvistas arba daugkartinis smurtinis recidyvistas,

⁵ *Magyar Közlöny*, 2007, évi 83. szám., toliau – Įstatymas dėl teisės į prieglobstį.

⁶ *Magyar Közlöny*, 2019, évi 133. szám.

c) galutiniu nuosprendžiu skyrė trejų metų ar ilgesnę laisvės atėmimo bausmę už nusikaltimą gyvybei, fizinei neliečiamybei ar sveikatai, už nusikaltimą, kuris kelia pavojų sveikatai, už nusikaltimą žmogaus laisvei, asmens seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, už visuomenės rimties sutrikdymą, už nusikaltimą viešajai rimčiai arba visuomenės saugumui, arba už administracinį nusižengimą.“

8. Įstatymo dėl teisės į prieglobstį 15 straipsnyje nustatyta:

„Papildoma apsauga nesuteikiama užsieniečiui

<...>

a) kuriam taikomi 8 straipsnio 5 dalyje nustatyti pagrindai;

b) jo buvimas Vengrijos teritorijoje kelia pavojų nacionaliniam saugumui.“

9. Įstatymo dėl teisės į prieglobstį 57 straipsnio 1 ir 3 dalys suformuluotos taip:

„1. Šio įstatymo reglamentuojamose procedūrose specializuota institucija pateikia nuomonę tam tikrais klausimais, kurių vertinimas priklauso jos kompetencijai.

<...>

3. Kompetentinga prieglobsčio institucija negali nukrypti nuo specializuotos institucijos nuomonės, jei sprendimas dėl to, kas joje nurodyta, nepriklauso jos kompetencijai.“

10. 2009 m. gruodžio 29 d. *a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény* (2009 m. Įstatymas Nr. CLV dėl įslaptintos informacijos apsaugos)⁷ 11 straipsnyje nustatyta:

„1. Suinteresuotam asmeniui suteikiama teisė susipažinti su savo asmens duomenimis, kurie turi nacionalinės įslaptintos informacijos statusą, remiantis įslaptintos informacijos rengėjo suteiktu leidimu, nereikalaujant asmens patikimumo patikrinimo procedūros. Prieš susipažindamas su nacionaline įslaptinta informacija, suinteresuotas asmuo turi pateikti rašytinį konfidencialumo patvirtinimą ir laikytis nacionalinės įslaptintos informacijos apsaugos taisyklių.

2. Suinteresuoto asmens prašymu įslaptintos informacijos rengėjas per 15 dienų laikotarpį nusprendžia, ar suteikti leidimą susipažinti. Įslaptintos informacijos rengėjas atsisako suteikti leidimą susipažinti, jei galimybė susipažinti su šia informacija kenkia viešajam interesui, kuriuo grindžiamas įslaptinimas. Įslaptintos informacijos rengėjas privalo pagrįsti atsisakymą suteikti leidimą susipažinti.

3. Jei atsisakoma suteikti leidimą susipažinti, suinteresuotas asmuo gali apskųsti šį sprendimą, paduodamas skundą teismui administracine tvarka <...>.“

⁷ *Magyar Közlöny*, 2009, évi 194. szám., toliau – Įstatymas dėl įslaptintos informacijos apsaugos.

11. Įstatymo dėl įslaptintos informacijos apsaugos 12 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Asmuo, atsakingas už įslaptintos informacijos administravimą, gali atsisakyti leisti suinteresuotam asmeniui susipažinti su savo asmens duomenimis, jei pasinaudojant šia teise būtų pažeistas viešasis interesas, kuriuo grindžiamas įslaptinimas.

2. Kai suinteresuoto asmens teisės yra ginamos teisme, 11 straipsnio 3 dalis *mutatis mutandis* taikoma bylą nagrinėjančiam teismui ir galimybei susipažinti su įslaptinta informacija.“

12. Įstatymo dėl įslaptintos informacijos apsaugos 13 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Įslaptinta informacija gali naudotis tik asmuo, kuriam tai pateisinama dėl einamų valstybinių ar visuomeninių pareigų, ir kuris, nepažeidžiant įstatymo numatytų išimčių, turi:

- a) galiojantį asmens patikimumo pažymėjimą, atitinkantį informacijos, kuria norima naudotis, įslaptinimo lygį,
- b) konfidencialumo patvirtinimą ir
- c) leidimą naudotis.

<...>

5. Išskyrus atvejus, kai įstatymai numato kitaip, teismas turi naudotis įgaliojimais, kurie reikalingi išspręsti bylas, priskirtas pagal paskirstymo tvarką, nereikalaujant nacionalinio patikimumo patikrinimo, asmens patikimumo pažymėjimo, konfidencialumo patvirtinimo ar leidimo naudotis.“

III. Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

13. Sirijos pilietis GM prieglobsčio paprašė 2005 m., atlikdamas laisvės atėmimo bausmę, paskirtą pagal 2002 m. įsiteisėjusį nuosprendį už neteisėtą disponavimą dideliu kiekiu narkotinių medžiagų.

14. Vengrijos institucijos jam suteikė „laikinosios apsaugos“ statusą, tačiau šį statusą panaikino 2010 m. po kontrolės procedūros, patvirtintos teismo sprendimu. 2011 m. GM pateikė naują prašymą suteikti pabėgėlio statusą, kuriuo remdamasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas 2012 m. birželio 29 d. sprendimu jį pripažino pabėgėliu „sur place“.

15. 2019 m. *ex officio* buvo pradėta administracinė procedūra dėl jo pabėgėlio statuso panaikinimo ir šis statusas buvo panaikintas. Būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kontroliuoja sprendimo, kuriuo panaikintas GM pabėgėlio statusas, teisėtumą.

16. Per administracinę procedūrą antroji atsakovė *Alkotmányvédelmi Hivatal* (Konstitucijos apsaugos tarnyba, Vengrija) ir trečiasis atsakovas *Terrorelhárítási Központ* (Kovos su terorizmu centras, Vengrija), kaip specializuotos institucijos, pateikė išvadą, kad GM buvimas Vengrijoje kėlė pavojų nacionaliniam saugumui.

17. Tuo remdamasi generalinė direkcija nusprendė, kad buvo pagrindas dėl GM atsisakyti pripažinti pabėgėlio ar papildomos apsaugos gavėjo statusus.

18. Nagrinėjant skundą dėl sprendimo dėl pabėgėlio statuso panaikinimo ir atsisakymo suteikti papildomos apsaugos statusą GM atstovas tvirtino, kad jis negalėjo susipažinti su esminiais konfidencialiais duomenimis, kuriais buvo grindžiamas pavojus nacionaliniam saugumui, ir net jei būtų galėjęs su jais susipažinti, pagal galiojančius teisės aktus nebūtų galėjęs jų panaudoti teismo procese. Remdamasis Teisingumo Teismo jurisprudencija jis taip pat pabrėžia, kad sprendžiančioji institucija privalo atlikti individualų prašymų vertinimą ir savo sprendimo negali grįžti vien tik nacionalinio saugumo srityje specializuotos institucijos išvadomis. Be to, jis teigia, kad Vengrijos teisės aktai nesuteikimo pagrindus, lemiančius nagrinėjamo statuso panaikinimą, papildo su Sąjungos teise nesuderinamu pagrindu.

19. Visų pirma dėl teisės susipažinti su informacija, kuria remiantis priimtas generalinės direkcijos sprendimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad iš atitinkamos *Kúria* (Aukščiausiasis Teismas, Vengrija) teismo praktikos matyti, jog joje pripažįstama, kad procesines atitinkamų asmenų teises užtikrina paprasčiausiai tai, kad teismas, kontroliuojantis įslaptinta informacija pagrįstą administracinį sprendimą, gali susipažinti su specializuotos institucijos bylos medžiaga, kurioje yra ši informacija. Todėl nereikalaujama, kad atitinkamas asmuo galėtų susipažinti su visa arba bent esmine tokia informacija ir ja pasinaudoti.

20. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad šioje byloje generalinės direkcijos sprendimas atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą grindžiamas vien aplinkybe, kad abi specializuotos institucijos, kurios yra pagrindinės bylos šalys, savo išvadose pareiškė, jog GM buvimas Vengrijoje „kelia pavojų nacionaliniam saugumui“. Generalinei direkcijai nebuvo žinomi motyvai, kuriais pagrįsta šių institucijų išvada, įskaitant įslaptintą informaciją.

21. Be to, tas teismas nurodė, kad nei GM, nei jo atstovas negalėjo pateikti argumentų dėl specializuotos institucijos nemotyvuotos išvados, gautos per administracinę procedūrą, be to, negalėjo ginčyti jos pagrįstumo nuo šios procedūros pradžios. Nors pagal Vengrijos teisės aktus GM turi galimybę pateikti prašymą susipažinti su įslaptinta informacija apie savo asmenį, bet kuriuo atveju, net jei jam būtų suteikta galimybė susipažinti su šia informacija, jis negalėtų jos panaudoti nei per administracinę procedūrą, nei vykstant teismo procesui.

22. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad pagal Įstatymą dėl įslaptintos informacijos apsaugos specializuotai institucijai, sprendžiančiai dėl leidimo susipažinti, neleidžiama prašymo dėl susipažinimo tenkinti iš dalies ir informuoti apie esminę informaciją, kuria grindžiama jos išvada.

23. Be to, nors teismas, tikrinantis tokia informacija grindžiamų specializuotų institucijų išvados ir sprendimo dėl prieglobsčio teisėtumą, turi teisę susipažinti su konfidencialia ar įslaptinta informacija, jis negali jos panaudoti jokiais aplinkybėmis ir dėl jos negali daryti jokių pareiškimų ar išvadų nei vykstant teismo procesui, nei teismo sprendime.

24. Taigi teismas, į kurį kreiptasi, turi patikrinti atitinkamo sprendimo teisėtumą ir kaip paskutinė instancija priimti sprendimą dėl konfidencialia ar įslaptinta informacija grindžiamo nesuteikimo pagrindo taikymo, o prašytojas ar jo atstovas dėl šio sprendimo motyvų negali pateikti savo atsiliepimo, taip pat argumentų ir faktų, galbūt galinčių paneigti tokio nesuteikimo pagrindo taikymą konkrečiu atveju.

25. Šiuo atžvilgiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Direktyvos 2013/32 23 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktas nebuvo perkeltas į Vengrijos teisę ir tai, jo nuomone, lėmė išimtį, platesnę nei pagal šią nuostatą aiškiai leidžiama teisės susipažinti išimtis. Taigi šis teismas abejoja, ar pagal Vengrijos teisę garantuojamos pagrindinės procesinės teisės, kurių dalis yra GM teisė į veiksmingą teisinę gynybą.

26. Antra, dėl specializuotų institucijų išvadų ir sprendžiančiosios institucijos sprendimo sąsajos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad pagal Vengrijos teisę šios specializuotos institucijos turi pateikti privalomojo pobūdžio nemotyvuotą išvadą dėl „pavojaus nacionaliniam saugumui“ buvimo, nuo kurios sprendžiančioji institucija negali nukrypti. Taigi sprendžiančioji institucija sprendime gali tik remtis ta išvada ir taikytinomis normomis. Tai jai trukdo išsamiai išnagrinėti, ar kiekvienu konkrečiu atveju egzistuoja ir ar taikytinas nesuteikimo pagrindas, ir atsižvelgti į individualias aplinkybes bei būtinumo ir proporcingumo reikalavimus.

27. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, dėl tokių Vengrijos teisės aktų galiausiai ne sprendžiančioji institucija, o dvi specializuotos institucijos nagrinėja tarptautinės apsaugos prašymą ir priima sprendimą dėl esmės, priešingai, nei numatyta Direktyvoje 2013/32, todėl gali būti pažeistos Sąjungos teisėje nustatytos procesinės garantijos ir prieštaraujama tam, kas numatyta Direktyvoje 2011/95.

28. Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad sprendžiančioji institucija, remdamasi nesuteikimo pagrindu, numatytu Įstatymo dėl teisės į prieglobstį 15 straipsnio ab punkte, nusprendė, kad GM negali būti pripažintas papildomos apsaugos gavėju. Šiuo tikslu ji rėmėsi 2002 m. birželio 6 d. paskelbtu apkaltinamuoju nuosprendžiu, įsiteisėjusiu prieš aštuoniolika metų, dėl GM padaryto nusikaltimo, kurį ji kvalifikavo kaip „sunkų“.

29. Šiuo nuosprendžiu paskirtą laisvės atėmimo bausmę pareiškėjas atliko 2004 m. (t. y. prieš šešiolika metų) ir apie šį nusikaltimą jau buvo žinoma, kai GM buvo suteiktas pabėgėlio statusas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo klausimu pažymi, kad nei sprendžiančioji institucija, nei dėl pabėgėlio statuso suteikimo sprendimą priėmęs teismas netaikė su tuo nusikaltimu susijusio nesuteikimo pagrindo.

30. Atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes *Fővárosi Törvényszék* (Sostinės apygardos teismas, Vengrija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2013/32] 11 straipsnio 2 dalis, 12 straipsnio 1 dalies pradžia ir d punktas ir [12 straipsnio] 2 dalis, 23 straipsnio 1 dalies pradžia ir jo b punktas ir 45 straipsnio 1 dalis bei 3–5 dalys, siejami su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos reikalaujama, jog šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalyje nurodytos išimties, susijusios su nacionaliniu saugumu, atveju valstybės narės institucija, priėmusi sprendimą nesuteikti tarptautinės apsaugos statuso ar jį panaikinti, pagrįstą nacionalinio saugumo sumetimais, ir specializuota institucija, kuri informaciją pripažino konfidencialia, privalo užtikrinti, kad prašytojui, pabėgėliui ar papildomos apsaugos gavėjui arba jo teisiniam atstovui bet kuriuo atveju būtų užtikrinta teisė susipažinti bent jau su esmine konfidencialia ar įslaptinta informacija ar duomenimis, kuriais grindžiamas minėtais motyvais paremtas sprendimas, ir panaudoti tokią informaciją ar duomenis su šiuo sprendimu susijusioje procedūroje tuo atveju, jei atsakinga institucija teigtų, jog šios informacijos pateikimas prieštarautų nacionaliniam saugumui?

2. Jei taip, kas konkrečiai turi būti suprantama kaip „esminė informacija“, nurodyta konfidencialiuose motyvuose, kuriais grindžiamas toks sprendimas, taikant [Direktyvos 2013/32] 23 straipsnio 1 dalies pradžią ir jo b punktą, atsižvelgiant į Chartijos 41 ir 47 straipsnius?
 3. Ar [Direktyvos 2011/95] 14 straipsnio 4 dalies pradžia ir jos a punktas ir 17 straipsnio 1 dalies pradžia ir jo d punktas bei [Direktyvos 2013/32] 45 straipsnio 1 dalies pradžia ir jo a punktas ir 3–4 dalys bei 49 konstatuojamoji dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias pabėgėlio ar papildomos apsaugos gavėjo statusas panaikinamas arba atsisakoma jį suteikti remiantis nepagrįstu sprendimu, automatiškai darančiu nuorodą į privalomojo pobūdžio ir neleidžiančią nukrypti specializuotos institucijos išvadą, kuri taip pat nemotyvuota ir tik nustato, jog egzistuoja pavojus nacionaliniam saugumui?
 4. Ar [Direktyvos 2013/32] 20 ir 34 konstatuojamosios dalys bei 4 straipsnis ir 10 straipsnio 2 dalis bei 3 dalies d punktas ir [Direktyvos 2011/95] 14 straipsnio 4 dalies pradžia ir jo a punktas bei 17 straipsnio 1 dalies pradžia ir jo d punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias minėta specializuota institucija išnagrinėja atsisakymo suteikti pagrindus ir priima sprendimą iš esmės tokioje procedūroje, kuri neatitinka [Direktyvos 2013/32] ir [Direktyvos 2011/95] materialinių ir procedūrinių nuostatų?
 5. Ar [Direktyvos 2011/95] 17 straipsnio 1 dalies pradžia ir jo b punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama atsisakyti suteikti šiuos statusus, remiantis tam tikra aplinkybe ar nusikaltimu, kuris jau buvo žinomas iki administracijos sprendimo ar galutinio teismo sprendimo dėl pabėgėlio statuso pripažinimo priėmimo, tačiau kuriuose nebuvo remtasi šiuo pagrindu siekiant atsisakyti pripažinti pabėgėlio statusą ar suteikti papildomą apsaugą?“
31. Rašytines pastabas pateikė GM, Čekijos, Vengrijos ir Nyderlandų vyriausybės, taip pat Europos Komisija. Nyderlandų vyriausybė išreiškė poziciją tik dėl dviejų pirmųjų klausimų.

IV. Analizė

32. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šioje byloje pateiktais prejudiciniais klausimais Teisingumo Teismo prašo įvertinti procedūros, per kurią panaikintas trečiosios šalies piliečio pabėgėlio statusas ir atsisakyta jį pripažinti papildomos apsaugos gavėju, remiantis tuo, kad jis kelia grėsmę nacionaliniam saugumui ir padarė sunkų nusikaltimą, suderinamumą su keliomis direktyvų 2011/95 ir 2013/32 nuostatomis.

33. Dėl sprendžiančiosios institucijos nurodytų pagrindų Direktyvos 2011/95 14 straipsnio 4 dalies a punkte nustatyta:

„Valstybės narės gali panaikinti statusą, kurį pabėgėliui suteikė [vyriausybės], administracinė, teisminė arba pusiau teisminė institucija, arba nutraukti ar atsisakyti pratęsti jo galiojimą, kai,

a) yra rimtų priežasčių laikyti jį keliančiu pavojų valstybės narės, kurioje jis yra, saugumui[.]“

34. Be to, šios direktyvos 17 straipsnio 1 dalies b ir d punktuose nustatyta:

„Trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės nesuteikiamas papildomą apsaugą galinčio gauti asmens statusas, jei yra rimtų priežasčių manyti, kad:

<...>

b) jis padarė sunkų nusikaltimą;

<...>

d) jis kelia pavojų valstybės narės, kurioje yra, visuomenei ar saugumui.“

35. Manau, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prejudicinių klausimų nagrinėjimą galima suskirstyti į tris dalis.

36. Pirmiausia pirmuoju ir antruoju klausimais abejojama dėl teisės susipažinti su konfidencialia ar įslaptinta informacija, kuria grindžiamas sprendžiančiosios institucijos priimtas sprendimas panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, apimties.

37. Paskui dėl trečiojo ir ketvirtojo klausimo reikia išnagrinėti procedūros, per kurią ši sprendžiančioji institucija, pirma, susaistoma specializuotų institucijų išvados, kurioje nurodyta, kad atitinkamas asmuo kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, ir, antra, savo sprendimą motyvuoja vien tik nuoroda į šią grėsmę, suderinamumą su direktyvomis 2011/95 ir 2013/32.

38. Galiausiai penktuoju klausimu siekiama sužinoti, ar sprendžiančioji institucija, siekdama atsisakyti suteikti papildomą apsaugą, gali remtis tuo, kad prašytojas padarė sunkų nusikaltimą, nors ši institucija žinojo apie šį nesuteikimo pagrindą anksčiau, jam suteikdama tarptautinę apsaugą.

A. Dėl pirmojo ir antrojo prejudicinių klausimų

39. Pirmuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar asmuo, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, nes jis kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, turi teisę susipažinti bent su esmine konfidencialia ar įslaptinta informacija, kuria remiantis priimtas toks sprendimas, ir teisę naudoti šią informaciją per administracinę procedūrą ir prireikus paskui vykstant teismo procesui. Antruoju klausimu Teisingumo Teismo prašoma patikslinti, ką apima esminė informacija, su kuria atitinkamam asmeniui turi būti suteikta galimybė susipažinti pagal Direktyvos 2013/32 23 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktą, siejamą su Chartijos 41 ir 47 straipsniais.

40. Siekiant atsakyti į pirmąjį klausimą reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2013/32 23 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą „[v]alstybės narės užtikrina, kad patarėjas teisės klausimais arba kitas patarėjas, kuris pagal nacionalinę teisę gali tą daryti ar kuriam tai yra leidžiama, ir padedantis arba atstovaujantis prašytojui pagal nacionalinę teisę, turėtų galimybę susipažinti su prašytojo bylos informacija, remiantis kuria priimtas arba bus priimtas sprendimas“. Taigi nustatytas principas, pagal kurį atitinkamos šalies patarėjas turi galimybę susipažinti su informacija, kuria remiantis priimtas sprendimas dėl tarptautinės apsaugos.

41. Vis dėlto šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje numatyta šios teisės susipažinti išimtis:

„Valstybės narės gali padaryti išimtį, kai atskleidus informaciją arba šaltinius galėtų kilti grėsmė nacionaliniam saugumui, organizacijų arba asmens (-ų), teikiančių informaciją, arba asmens (-ų), su kuriuo (-iais) yra susijusi informacija, saugumui, arba jeigu būtų pakenkta tyrimui, susijusiam su valstybės narės kompetentingų institucijų atliekamu tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimu, arba pašlytų valstybių narių tarptautiniai santykiai. Tokiais atvejais valstybės narės:

- a) sudaro galimybę susipažinti su tokia informacija arba šaltiniais institucijoms, nurodytoms V skyriuje, ir
- b) nustato nacionalinėje teisėje procedūras, kuriomis garantuojama, kad bus užtikrinamos prašytojo teisės į gynybą.“

42. Tos direktyvos 23 straipsnio 1 dalies paskutinėje pastraipoje nurodyta, kad „b punkto atžvilgiu valstybės narės visų pirma gali suteikti galimybę susipažinti su tokia informacija ar šaltiniais patarėjui teisės klausimais arba kitam patarėjui, patikrintam saugumo tikslais, tiek, kiek informacija svarbi nagrinėjant prašymą arba priimant sprendimą panaikinti tarptautinę apsaugą“.

43. Iš šių nuostatų darau išvadą, kad teisės susipažinti su informacija apie suinteresuotąjį asmenį ribojimas dėl nacionalinio saugumo apsaugos motyvų siejamas su dviem kumuliacinėmis sąlygomis, t. y. pirma, teismai, kompetentingi spręsti dėl tarptautinės apsaugos sprendimų teisėtumo turi turėti galimybę susipažinti su konfidencialia informacija ar šaltiniais ir, antra, nacionalinėje teisėje turi būti nustatytos suinteresuotojo asmens teisė į gynybą užtikrinančios procedūros.

44. Manau, pirmoji sąlyga iš esmės tenkinama, nes iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad kompetentingi teismai iš tiesų turi galimybę susipažinti su visa konfidencialia informacija apie atitinkamą asmenį. Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad šiems teismams taikomi šios informacijos naudojimo apribojimai.

45. Pirmuoju ir antruoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo keliami problema veikia susijusi su antrosios sąlygos vertinimu.

46. Dėl šios sąlygos Direktyvos 2013/32 23 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkte imperatyviai nustatyta, kad valstybės narės nacionalinėje teisėje turi nustatyti procedūras, kuriomis garantuojama, kad bus užtikrinama tarptautinės apsaugos prašytojo teisė į gynybą. Šiuo klausimu šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalies paskutinėje pastraipoje numatyta atitinkamo asmens, dėl kurio atliktas saugumo patikrinimas, patarėjui suteikiama teisė susipažinti su konfidencialia informacija yra tik procedūrinės tvarkos, kurią valstybės narės gali taikyti, pavyzdys.

47. Taigi iš Direktyvos 2013/32 23 straipsnio 1 dalies paskutinės pastraipos ir joje nurodyto žodžių junginio „visų pirma“ aiškiai matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė išsamiai nenustatyti procedūrų, kurios turi būti taikomos, siekiant užtikrinti atitinkamo asmens teisės į gynybą paisymą, kai sprendimas dėl tarptautinės apsaugos priimamas remiantis konfidencialia informacija, o valstybėms narėms palikti tam tikrą diskreciją šioje srityje.

48. Kadangi Direktyvoje 2013/32 nepatikslinta, kaip valstybės narės turi užtikrinti atitinkamo asmens teisės į gynybą paisymą, kai teisė susipažinti su jo byla ribojama pagal šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, konkreti šiuo tikslu vykdomų procedūrų tvarka nustatoma pagal kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemą, vadovaujantis valstybių narių procesinės autonomijos principu, vis dėlto ji neturi būti mažiau palanki nei ta, kuri taikoma panašioms vidaus situacijoms (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jos naudojimas Sjungos teisės sistemoje nustatytais teisėmis neturi tapti praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (veiksmingumo principas)⁸.

49. Beje, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad Chartijos 41 straipsnyje įtvirtinta teisė į gerą administravimą atspindi bendrąjį Sjungos teisės principą, taikytiną valstybės narėms, kai jos įgyvendina šią teisę⁹. Todėl Teisingumo Teismas gali atsakyti į šiuos prejudicinius klausimus, atsižvelgdamas į šį bendrąjį Sjungos teisės principą, pagal kurį teisė į gerą administravimą apima ir administracijos pareigą motyvuoti savo sprendimus¹⁰.

50. Įgyvendindamos Sjungos teisę valstybės narės taip pat privalo užtikrinti, kad būtų paisoma Chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtintos teisės į veiksmingą gynybą, kuria patvirtinamas veiksmingos teisminės gynybos principas¹¹.

51. Nors iš Teisingumo Teismo turimos informacijos nematyti, kad šiuo atveju gali būti pažeistas lygiavertiškumo principas, manau, to negalima pasakyti apie veiksmingumo principą, teisę į gerą administravimą ir veiksmingą teisminę gynybą.

52. Šiuo klausimu svarbu pabrėžti, kad veiksmingumo principas reiškia, kad valstybės narės kiekvienu atveju turi užtikrinti veiksmingą teisių, suteikiamų pagal Sjungos teisę, apsaugą ir visų pirma garantuoti, pirma, principo, pagal kurį asmenims, kuriems skirti sprendimai, turintys reikšmingą poveikį jų interesams, būtina suteikti galimybę naudingai pateikti savo nuomonę dėl aplinkybių, kuriomis valdžios institucija grindžia savo sprendimą, paisymą ir, antra, kiekvieno asmens teisę, kad būtų per įmanomai trumpiausią laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, įtvirtintą Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje¹².

53. Šiuo klausimu svarbu priminti, kad šalių procesinio lygiateisiškumo principas, kuris yra sudėtinė teisės subjektų teisių, kylančių iš Sjungos teisės, veiksmingos teisminės gynybos principo, įtvirtinto šioje nuostatoje, dalis ir (kaip ir rungimosi principas) neatsiejamas nuo pačios

⁸ Pagal analogiją žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 57 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija), 2020 m. rugsėjo 9 d. Sprendimą *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (*Paskesnio prašymo atmetimas – Skundo pateikimo terminas*) (C-651/19, EU:C:2020:681, 34 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat 2021 m. spalio 21 d. Sprendimą *ZX* (*Kaltinamojo akto trūkumų pašalinimas*) (C-282/20, EU:C:2021:874, 35 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

⁹ Žr., be kita ko, 2020 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Minister van Buitenlandse Zaken* (C-225/19 ir C-226/19, EU:C:2020:951, 34 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat 2022 m. vasario 10 d. Sprendimą *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (*Senaties terminas*) (C-219/20, EU:C:2022:89, 37 punktą).

¹⁰ Žr., be kita ko, 2020 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Minister van Buitenlandse Zaken* (C-225/19 ir C-226/19, EU:C:2020:951, 34 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

¹¹ Žr., be kita ko, 2021 m. balandžio 15 d. Sprendimą *État belge* (*Aplinkybės, susiklosčiusios po sprendimo dėl perdavimo priėmimo*) (C-194/19, EU:C:2021:270, 43 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat 2022 m. vasario 10 d. Sprendimą *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (*Senaties terminas*) (C-219/20, EU:C:2022:89, 42 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

¹² Žr., be kita ko, 2022 m. vasario 10 d. Sprendimą *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (*Senaties terminas*) (C-219/20, EU:C:2022:89, 45 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

teisingo bylos nagrinėjimo koncepcijos, apima pareigą kiekvienai šaliai suteikti veiksmingą galimybę pateikti savo poziciją, įskaitant įrodymus, tokiomis aplinkybėmis, dėl kurių ji neatsidurtų akivaizdžiai nepalankesnėje padėtyje nei jos priešininkas¹³.

54. Manau, iš nurodytų argumentų matyti, jog tam, kad atitinkamas asmuo galėtų veiksmingai įgyvendinti Direktyvos 2013/32 23 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkte aiškiai garantuojamą teisę į gynybą, jis turi turėti bent esminę informaciją, rodančią, kad jis kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, ir kuria grindžiamas sprendimas panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą. Tai yra priemonė, skirta teisei į gerą administravimą ir teisei į veiksmingą gynybą suderinti su būtinumu užtikrinti informacijos ir įrodymų dėl grėsmės nacionaliniam saugumui konfidencialumą.

55. Taigi remdamasis Teisingumo Teismui pateiktais duomenimis manau, kad pagal Vengrijos teisę asmens, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, procesinės teisės užtikrinamos nepakankamai. Neatrodo, kad pirma nurodytus principus atitinka sistema, pagal kurią tokios procesinės teisės laikomos užtikrinamomis paprasčiausiai dėl to, kad konfidencialia ar įslaptinta informacija grindžiamo administracinio sprendimo teisinę kontrolę vykdančias teismas gali susipažinti su specializuotų institucijų byla, bet neužtikrinama, kad atitinkamas asmuo ar jo patarėjas gali susipažinti su atitinkama informacija ar bent esmine informacija, ir negali jos naudoti per administracinę procedūrą ir prireikus paskui vykstant teismo procesui.

56. Nors iš tiesų suinteresuotasis asmuo specializuotoms institucijoms gali pateikti prašymą atsiųsti informaciją apie grėsmės nacionaliniam saugumui buvimą, pagal Vengrijos teisės aktus visai negarantuojama, kad, atmetus šį prašymą¹⁴, atitinkamas asmuo ar jo atstovas galės susipažinti bent su esmine informacija, patvirtinančia tokios grėsmės buvimą.

57. Siekiant palyginti, pirma, teisę į gerą administravimą ir teisę į veiksmingą gynybą ir, antra, būtinumą užtikrinti nacionalinį saugumą, regis, galima naudingai remtis, be kita ko, 2013 m. birželio 4 d. Sprendimu ZZ¹⁵. Iš šio sprendimo matyti, kad siekiant užtikrinti rungimosi principo laikymąsi, kad atitinkamas asmuo galėtų apskųsti motyvus, kuriais grindžiamas nagrinėjamas sprendimas, ir taip veiksmingai apsiginti, visais atvejais jis būtinai turi būti informuotas apie motyvus, kuriais grindžiamas dėl jo priimtas sprendimas, esmė¹⁶.

58. Šiame sprendime dėl Sąjungos piliečio judėjimo ir gyvenimo šalyje laisvės apribojimo dėl visuomenės saugumo priežasčių Teisingumo Teismas nusprendė, kad „[Direktyvos 2004/38/EB¹⁷] 30 straipsnio 2 dalis ir 31 straipsnis, atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį, turi būti aiškinami taip, jog jais reikalaujama, kad kompetentingas nacionalinis teismas užtikrintų, kad kompetentinga nacionalinė valdžios institucija atitinkamam asmeniui neatskleistų tikslios ir išsamios informacijos apie motyvus, kuriais grindžiamas pagal šios

¹³ Žr., be kita ko, 2022 m. vasario 10 d. Sprendimą *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Senaties terminas)* (C-219/20, EU:C:2022:89, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

¹⁴ Pastabose GM nurodo, kad jis specializuotų institucijų nesėkmingai prašė leisti susipažinti su konfidencialia informacija apie save ir kad skundas dėl sprendimo neleisti susipažinti su šia informacija buvo atmetas, vis dėlto procese dėl šio sprendimo dar reikia pateikti kasacinį skundą. Specializuotos institucijos atmetė naujus prašymus, o skundai dėl šių institucijų sprendimų šiuo metu yra nagrinėjami.

¹⁵ C-300/11, EU:C:2013:363.

¹⁶ Žr. 2013 m. birželio 4 d. Sprendimą ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363, 65 punktas).

¹⁷ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46 ir klaidų ištaisymas OL L 274, 2009, p. 47).

direktyvos 27 straipsnį priimtas sprendimas, ir susijusius įrodymus tik tiek, kiek yra būtina, ir kad šiam asmeniui visais atvejais būtų pranešta apie šių motyvų esmę taip, kad būtų tinkamai užtikrintas reikiamas įrodymų konfidencialumas¹⁸.

59. Būtinumas suderinti, pirma, teisėtus argumentus dėl nacionalinio saugumo ir, antra, būtinumą pakankamai užtikrinti atitinkamo asmens procesinių teisių, kaip antai teisės būti išklausytam, ir rungimosi principo paisymą, mano nuomone, neturėtų kisti atsižvelgiant į asmens, kuris kaltinamas grėsmės nacionaliniam saugumui kėlimu, teisinį statusą¹⁹. Todėl Teisingumo Teismui siūlau nuspręsti, kad priimant sprendimą panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą turi būti palyginami tokie reikalavimai ir šis palyginimas konkrečiai turi būti atliekamas tokios apsaugos prašytojui pateikiant esminę informaciją, iš kurios matyti, kad jis kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, todėl ja grindžiamas šis sprendimas.

60. Kadangi šios esminės informacijos pateikimu siekiama atitinkamam asmeniui suteikti galimybę skųsti motyvus, kuriais grindžiamas sprendimas panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, šis asmuo turi žinoti pagrindines faktines aplinkybes ir veiksmus, kuriais jis kaltinamas.

61. Vis dėlto pažymėtina, kad 2013 m. birželio 4 d. Sprendime ZZ²⁰ Teisingumo Teismas akcentavo ypatingą įrodymų, kurių konfidencialumą gali prireikti būtinai išsaugoti, pobūdį. Teisingumo Teismas nusprendė: „tam tikrais atvejais dėl šių įrodymų atskleidimo gali būti tiesiogiai ir labai pažeistas valstybės saugumas, nes, be kita ko, gali kilti grėsmė asmenų gyvybei, sveikatai ar laisvei arba atskleisti nacionalinių saugumo institucijų naudojami tyrimo metodai, dėl ko šioms institucijoms kiltų rimtų kliūčių ateityje atlikti užduotis arba jos net negalėtų tokių užduočių atlikti“²¹.

62. Galiausiai pabrėžiu, kad, manau, Vengrijos teisės aktai bet kuriuo atveju nesuderinami su Direktyvos 2013/32 23 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkte įtvirtinta pareiga užtikrinti atitinkamo asmens teisę į gynybą, nes informacija, kurią šis asmuo galėtų sužinoti, pagal šiuos teisės aktus negali būti naudojama jo gynybai nei per administracinę procedūrą, nei vykstant teismo procesui.

63. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į pirmąjį ir antrąjį klausimus atsakyti, kad Direktyvos 2011/95 14 straipsnio 4 dalies a punktas ir 17 straipsnio 1 dalies d punktas ir Direktyvos 2013/32 23 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktas, siejami su Chartijos 47 straipsniu ir bendroju Sąjungos teisės principu dėl teisės į gerą administravimą, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos, pirma, asmeniui, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, grindžiamas aplinkybe, kad šis asmuo kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, arba jo atstovui sistemingai neleidžiama susipažinti bent su esmine informacija, kuria grindžiamas toks sprendimas, ir, antra, bet kuriuo atveju tam asmeniui ar jo atstovui neleidžiama tokios informacijos naudoti per administracinę procedūrą ir paskui prireikus vykstant teismo procesui.

¹⁸ 2013 m. birželio 4 d. Sprendimas ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363, 69 punktas).

¹⁹ Dėl visuomenės siekiamos savo pagrindinių interesų apsaugos žr. 2015 m. birželio 24 d. Sprendimą T. (C-373/13, EU:C:2015:413, 77 punktas).

²⁰ C-300/11, EU:C:2013:363.

²¹ 2013 m. birželio 4 d. Sprendimas ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363, 66 punktas).

64. Tokia esminė informacija turi leisti asmeniui, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, nes jis kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, sužinoti pagrindines faktines aplinkybes ir veiksmus, dėl kurių jis kaltinamas, ir ją pateikiant turi būti tinkamai atsižvelgta į būtinumą apsaugoti įrodymų konfidencialumą.

B. Dėl trečiojo ir ketvirtojo prejudicinių klausimų

65. Trečiuoju ir ketvirtuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar direktyvos 2011/95 ir 2013/32 turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos sprendžiančioji institucija įpareigota atmesti tarptautinės apsaugos prašymą ar panaikinti anksčiau suteiktą apsaugą, jeigu už nacionalinį saugumą atsakingos specializuotos institucijos, kurioms netaikomos šiose direktyvose nustatytos taisyklės, nemotyvuotoje išvadoje konstatuoja, kad atitinkamas asmuo kelia grėsmę nacionaliniam saugumui.

66. Šiuo atveju iš faktinių aplinkybių santraukos matyti, kad sprendžiančioji institucija priėmė sprendimą panaikinti GM turėtą pabėgėlio statusą, paskui atsisakė jam suteikti papildomą apsaugą, remdamasi už nacionalinį saugumą atsakingų specializuotų institucijų priimta nemotyvuota išvada.

67. Kadangi Vengrijos vyriausybė tvirtina, kad tokių institucijų vaidmuo priskiriamas tik valstybių narių kompetencijai pagal SESV 72 ir 73 straipsnius, reikia priminti, kad šios nuostatos neturi būti aiškinamos kaip valstybėms narėms leidžiančios netaikyti Sąjungos teisės nuostatų remiantis vienu, kad jos turi pareigą palaikyti viešąją tvarką ir užtikrinti vidaus saugumą²².

68. Kaip pastabose pripažįsta pati Vengrijos vyriausybė, grėsmę nacionaliniam saugumui vertinančios specializuotos institucijos nepriima sprendimų dėl tarptautinės apsaugos būtinumo klausimo. Anot šios vyriausybės, šių institucijų užduotis – nustatyti, ar konkretaus asmens buvimas kelia grėsmę atitinkamos valstybės saugumui. Šios aplinkybės vertinimas pagal tarptautinės apsaugos suteikimo kriterijus ir jos kaip įrodymo naudojimas priskiriamas už tokios apsaugos suteikimą atsakingos institucijos pareigoms.

69. Vis dėlto vykdant Vengrijos tarptautinės apsaugos suteikimo ar panaikinimo procedūrą kyla pagrindinė kliūtis, neleidžianti pripažinti sprendžiančiosios institucijos ir specializuotų institucijų kompetencijų atskyrimo. Iš tikrųjų ši institucija negali nukrypti nuo specializuotų institucijų išvados dėl grėsmės nacionaliniam saugumui buvimo ir ji savaime lemia tarptautinės apsaugos panaikinimą ar atsisakymą ją suteikti. Esant šiai situacijai ta institucija negali sužinoti informacijos, kuria grindžiama tokia išvada, todėl gali motyvuoti savo sprendimą vien nuoroda į šios grėsmės buvimą.

70. Mano nuomone, tokia procedūra prieštarauja direktyvose 2011/95 ir 2013/32 nustatytoms dviejų rūšių taisyklėms. Pirmą, sprendžiančioji institucija turi turėti visišką ir neribotą kompetenciją vertinti būtinumą suteikti ar panaikinti tarptautinę apsaugą. Antra, ši institucija turi faktiškai ir teisiškai motyvuoti savo sprendimą, ir abu šie elementai susiję.

²² Žr., be kita ko, 2020 m. liepos 2 d. Sprendimą *Stadt Frankfurt am Main* (C-18/19, EU:C:2020:511, 29 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

71. Dėl sprendžiančiosios institucijos vaidmens iš Direktyvos 2013/32 4 straipsnio 1 dalies matyti, kad visoms procedūroms valstybės narės paskiria sprendžiančiąją instituciją, kuri atsakinga už tinkamą prašymų nagrinėjimą pagal šią direktyvą. Taip pat valstybėms narėms nustatyta įvairių pareigų dėl šiai institucijai suteiktinų išteklių. Nors šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad gali būti atsakinga kita institucija, reikia konstatuoti, kad šioje nuostatoje nurodyti atvejai nesuję su tokiu sprendimu, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje.

72. Sprendžiančiosios institucijos vaidmuo tiek nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymą, tiek panaikinant anksčiau suteiktą apsaugą kelis kartus aiškiai primintas visų pirma Direktyvos 2013/32 10 ir 45 straipsniuose.

73. Šios direktyvos 10 straipsnyje nustatytos prašymų nagrinėjimui taikomos sąlygos. Šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „[n]agrinėdama tarptautinės apsaugos prašymus sprendžiančioji institucija visų pirma nustato, ar prašytojai priskirtini prie pabėgėlių, ir, jeigu ne – nustato, ar jie gali gauti papildomą apsaugą“. Pagal šio straipsnio 3 dalį „[v]alstybės narės užtikrina, kad sprendžiančiosios institucijos sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami po tinkamo nagrinėjimo“. Šiuo tikslu valstybės narės, be kita ko, užtikrina, kad „prašymai būtų nagrinėjami ir sprendimai priimami individualiai, objektyviai ir nešališkai“ (10 straipsnio 3 dalies a punktas) ir kad „būtų gaunama tiksli naujausia informacija iš įvairių šaltinių“ (10 straipsnio 3 dalies b punktas). Tai susiję su Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 3 dalyje nustatytu reikalavimu, pagal kurį kiekvienas tarptautinės apsaugos prašymas turi būti „vertinamas <...> individualiai“, be kita ko, atsižvelgiant į konkrečią kiekvieno prašytojo situaciją.

74. Be to, dėl tarptautinės apsaugos panaikinimo procedūrų Direktyvos 2013/32 45 straipsnio 1 dalyje numatyta: valstybės narės turi užtikrinti, kad, jeigu kompetentinga institucija svarsto, ar panaikinti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės tarptautinę apsaugą, atitinkamas asmuo turėtų procesines garantijas, t. y. „jis turi būti informuotas raštu, kad kompetentinga institucija persvarsto jo priskyrimą prie tarptautinės apsaugos gavėjų, ir kokios yra tokio persvarstymo priežastys“ (45 straipsnio 1 dalies a punktas) ir „jam turi būti suteikta galimybė asmeninio pokalbio metu <...> nurodyti priežastis, kodėl jam neturėtų būti panaikinta tarptautinė apsauga“ (45 straipsnio 1 dalies b punktas).

75. Siekiant užtikrinti tarptautinės apsaugos prašytojo teisę į gynybą kompetentingos institucijos sprendimai turi būti motyvuoti. Toks reikalavimas, be kita ko, nustatytas Direktyvos 2013/32 11 straipsnio 2 dalyje: „[v]alstybės narės <...> užtikrina, kad tais atvejais, kai pabėgėlio statuso ir (arba) papildomos apsaugos statuso prašymas atmetamas, sprendime būtų nurodomos faktinės bei teisinės priežastys ir raštu pateikiama informacija apie tai, kaip galima apskusti neigiamą sprendimą“. Tas pats reikalavimas nurodytas šios direktyvos 45 straipsnio 3 dalyje: „[v]alstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos sprendimas panaikinti tarptautinę apsaugą būtų pateiktas raštu“ ir kad „[f]aktinės ir teisinės priežastys nurodomos sprendime“.

76. Teisingumo Teismas jau pabrėžė sprendžiančiosios institucijos vaidmeniui teikiamą svarbą Sąjungos teisėje ir nurodė, kad iš Direktyvos 2013/32 matyti, kad tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas administracinėse arba kvaziteisminėse institucijose, turinčiose specialių išteklių ir šią sritį išmanančių darbuotojų, yra pagrindinis minėta direktyva nustatytų bendrų procedūrų etapas²³.

²³ Žr., be kita ko, 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 61 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

77. Be to, Teisingumo Teismas konstatavo, kad sprendžiančiosios institucijos sprendimai dėl prieglobsčio prašymų turi būti priimami tinkamai išnagrinėjus prašymus, ir tik šios institucijos turi atlikti Direktyvos 2011/95 4 straipsnyje nurodytą faktų ir aplinkybių vertinimą, o jį tikrinti turi teismas; šis vertinimas negali būti vien ekspertizės išvadų pakartojimas. Vadinasi, šios institucijos sprendimas negali būti pagrįstas vien tokios ekspertizės išvadomis, ir kad ji, vertindama kiekvieną konkrečią situaciją, juo labiau negali būti saistoma šių išvadų²⁴.

78. Šio vertinimo turinys vertinant nesuteikimo pagrindus taip pat patikslintas Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, iš kurios, be kita ko, matyti, jog nesuteikimo pagrindo taikymas suponuoja, kad sprendžiančioji institucija kiekvienu atskiru atveju turi įvertinti jai žinomas konkrečias faktines aplinkybes, kad nustatytų, ar yra pagrįstų priežasčių manyti, jog atitinkamas asmuo atitinka šį nesuteikimo pagrindą²⁵.

79. Manau, tai, kad sprendžiančioji institucija privalomai ir automatiškai turi atsižvelgti į specializuotų institucijų nemotyvuotą nuomonę, nesuderinama su pirmiau išdėstytais procesinėmis garantijomis. Kadangi, pirma, ši institucija neturi net esminės informacijos, patvirtinančios grėsmės nacionaliniam saugumui buvimą, ir, antra, ji negali nukrypti nuo šios išvados, praktiškai ši institucija neturi galimybės individualiai ir išsamiai įvertinti atitinkamo asmens padėties, kad nustatytų, ar yra pagrįstų priežasčių manyti, kad šiam asmeniui taikytinas nesuteikimo pagrindas.

80. Dėl tokios procedūros sprendžiančioji institucija priima sprendimą panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, negalėdama tinkamai motyvuoti sprendimo. Tai lemia teisės į veiksmingą teisinę gynybą, kuri tarptautinės apsaugos prašytojams turi būti suteikiama pagal Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 1 dalį, pažeidimą.

81. Iš pateiktų argumentų darau išvadą, kad Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 3 dalis, 14 straipsnio 4 dalies a punktas, 17 straipsnio 1 dalies d punktas ir Direktyvos 2013/32 4 straipsnio 1 ir 2 dalys, 10 straipsnio 2 ir 3 dalys, 11 straipsnio 2 dalis, 45 straipsnio 1 ir 3 dalys ir 46 straipsnio 1 dalis, siejami su Chartijos 47 straipsniu ir bendroju Sąjungos teisės principu dėl teisės į gerą administravimą, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos sprendžiančioji institucija turi atmesti tarptautinės apsaugos prašymą arba panaikinti anksčiau suteiktą apsaugą, jeigu už nacionalinį saugumą atsakingos specializuotos institucijos, kurioms netaikomos šiose direktyvose nustatytos taisyklės, nemotyvuotoje išvadoje konstatuoja, kad atitinkamas asmuo kelia grėsmę nacionaliniam saugumui.

C. Dėl penktojo prejudicinio klausimo

82. Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 17 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama prašytojui nesuteikti papildomos apsaugos, remiantis apkaltinamuoju nuosprendžiu, apie kurį jau žinojo institucijos, anksčiau priėmusios sprendimą suinteresuotajam asmeniui suteikti tarptautinę apsaugą.

²⁴ Šiuo klausimu žr. 2018 m. sausio 25 d. Sprendimą *F* (C-473/16, EU:C:2018:36, 40–42 punktai).

²⁵ Šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 31 d. Sprendimą *Lounani* (C-573/14, EU:C:2017:71, 72 punktas) ir 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713, 55 punktas).

83. Primenu, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad atsisakydama GM suteikti papildomą apsaugą kompetentinga institucija rėmėsi 2002 m. birželio 6 d. paskelbtu apkaltinamuoju nuosprendžiu, įsiteisėjusiu prieš aštuoniolika metų, už nusikaltimą, kurį ji kvalifikavo kaip „sunkų“. Skirta bausmė įvykdyta 2004 m.

84. Direktyvos 2011/95 17 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad trečiosios šalies piliečiui nesuteikiamas papildomą apsaugą galinčio gauti asmens statusas, jei yra rimtų priežasčių manyti, kad jis padarė sunkų nusikaltimą.

85. Teisingumo Teismas jau nurodė, kad šioje nuostatoje numatyto nesuteikimo pagrindo apimtis yra platesnė negu pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindo, nustatyto šios direktyvos 12 straipsnio 2 dalies b punkte²⁶. Iš tiesų, nors šioje nuostatoje numatytas pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindas yra susijęs su suinteresuotojo asmens ne prieglobsčio šalyje prieš priimant jį kaip pabėgėlį įvykdytu sunkiu nepolitiniu nusikaltimu, tos direktyvos 17 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytas papildomos apsaugos nesuteikimo pagrindas yra bendresnis ir susijęs su sunkiu nusikaltimu, taigi, nėra apribotas nei geografiškai, nei laiko atžvilgiu, nei atitinkamo nusikaltimo pobūdžiu²⁷.

86. Šioje nuostatoje nurodytas nesuteikimo pagrindas, kuris yra Direktyvos 2011/95 18 straipsnyje nustatytos bendrosios taisyklės išimtis, todėl jis turi būti aiškinamas griežtai²⁸. Taigi nei iš tos nuostatos formuluotės, nei iš šio papildomos apsaugos statuso nesuteikimo pagrindo tikslo²⁹ negalima daryti išvados dėl laikotarpio, per kurį padarytas joje nurodytas sunkus nusikaltimas, ribojimo.

87. Apskritai nei iš Direktyvos 2011/95, nei iš Direktyvos 2013/32 nematyti, kad panaikinus pabėgėlio statusą kompetentingos institucijos yra saistomos ankstesnių per pirminę tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūrą pateiktų vertinimų dėl nesuteikimo pagrindų taikymo.

88. Taigi, manau, kad nėra jokių kliūčių sprendžiančiai institucijai, vertinančiai prašymą suteikti papildomos apsaugos statusą, prireikus remiantis nauja informacija, atsižvelgti į Direktyvos 2011/95 17 straipsnio 1 dalies b punkte numatytą nesuteikimo pagrindą, nors apie šį nesuteikimo pagrindą jau žinojo sprendimą dėl tarptautinės apsaugos suinteresuotajam asmeniui suteikimo anksčiau priėmusios institucijos.

89. Be to, pažymiu, kad iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat galima daryti išvadą, kad, kaip pagal atitinkamos valstybės narės baudžiamąją teisę skirtinos bausmės kriterijus³⁰, paskirtos bausmės kriterijus yra ypač svarbus siekiant įvertinti nusikaltimo, pateisinančio papildomos apsaugos statuso nesuteikimą pagal Direktyvos 2011/95 17 straipsnio 1 dalies b punktą, sunkumą. Be to, primenu, kad pagal šią jurisprudenciją kompetentinga institucija šioje nuostatoje

²⁶ Žr., be kita ko 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija, Vengrija ir Čekijos Respublika (Laikinas tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo mechanizmas)* (C-715/17, C-718/17, C-719/17, EU:C:2020:257, 154 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

²⁷ Žr. 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713, 47 punktą) ir 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija, Vengrija ir Čekijos Respublika (Laikinas tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo mechanizmas)* (C-715/17, C-718/17, C-719/17, EU:C:2020:257, 155 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija). Taip pat žr. 2016 m. sausio mėn. Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO) ataskaitą „Papildomą apsaugą galinčio gauti asmens statuso nesuteikimas: Direktyvos 2011/95 (2011/95/ES) 12 ir 17 straipsniai – Teisinė analizė“, kurios 3.2.2 punkte dėl Direktyvos 2011/95 17 straipsnio 1 dalies b punkto nurodyta, kad „nėra jokių apribojimų nei laiko, nei teritorijos atžvilgiu dėl padaryto (-ų) nusikaltimo (-ų). Tai reiškia, kad dėl šios rūšies nusikaltimų gali būti taikomas nesuteikimo pagrindas neatsižvelgiant į nusikaltimo padarymo vietą ar laiką.“ (p. 49), prieinamą šiuo interneto adresu: <https://euaa.europa.eu/sites/default/files/Exclusion-Judicial-Analysis-FR.pdf>.

²⁸ Žr. 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713, 52 punktą).

²⁹ Žr., be kita ko, 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713, 51 punktą).

³⁰ Žr. 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713, 55 punktą).

įtvirtintą nesuteikimo pagrindą dėl tarptautinės apsaugos prašytojo padaryto „sunkaus nusikaltimo“ gali taikyti tik kai ji kiekvienu atskiru atveju įvertina jai žinomas konkrečias faktines aplinkybes, kad nustatytų, ar yra pagrįstų priežasčių manyti, jog atitinkamo asmens, kuris tenkina kitus prašomo pabėgėlio statuso suteikimo kriterijus, veiksmai atitinka šį nesuteikimo pagrindą, o vertinant atitinkamo nusikaltimo sunkumą reikia visapusiškai išnagrinėti visas konkrečias aplinkybes³¹.

V. Išvada

90. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau taip atsakyti į *Fővárosi Törvényszék* (Sostinės apygardos teismas, Vengrija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų 14 straipsnio 4 dalies a punktas ir 17 straipsnio 1 dalies d punktas ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 23 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktas, siejami su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu ir bendruoju Sąjungos teisės principu dėl teisės į gerą administravimą, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos, pirma, asmeniui, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, grindžiamas aplinkybe, kad šis asmuo kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, arba jo atstovui sistemingai neleidžiama susipažinti bent su esmine informacija, kuria grindžiamas toks sprendimas, ir, antra, bet kuriuo atveju tam asmeniui ar jo atstovui neleidžiama tokios informacijos naudoti per administracinę procedūrą ir paskui prireikus vykstant teismo procesui.

Tokia esminė informacija turi leisti asmeniui, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ar atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, nes jis kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, sužinoti pagrindines faktines aplinkybes ir veiksmus, dėl kurių jis kaltinamas, ir ją pateikiant turi būti tinkamai atsižvelgta į būtinumą apsaugoti įrodymų konfidencialumą.

2. Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 3 dalis, 14 straipsnio 4 dalies a punktas, 17 straipsnio 1 dalies d punktas ir Direktyvos 2013/32 4 straipsnio 1 ir 2 dalys, 10 straipsnio 2 ir 3 dalys, 11 straipsnio 2 dalis, 45 straipsnio 1 ir 3 dalys ir 46 straipsnio 1 dalis, siejami su Chartijos 47 straipsniu ir bendruoju Sąjungos teisės principu dėl teisės į gerą administravimą, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos sprendžiančioji institucija turi atmesti tarptautinės apsaugos prašymą arba panaikinti anksčiau suteiktą apsaugą, jeigu už nacionalinį saugumą atsakingos specializuotos institucijos, kurioms netaikomos šiose direktyvose nustatytos taisyklės, nemotyvuotoje išvadoje konstatuoja, kad atitinkamas asmuo kelia grėsmę nacionaliniam saugumui.

3. Direktyvos 2011/95 17 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiama sprendžiančiajai institucijai, vertinančiai prašymą suteikti papildomos apsaugos statusą, atsižvelgti į šioje nuostatoje numatytą nesuteikimo pagrindą, nors apie šį nesuteikimo pagrindą jau žinojo sprendimą dėl tarptautinės apsaugos suteikimo suinteresuotajam asmeniui anksčiau priėmusios institucijos.

³¹ Žr., be kita ko, 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija, Vengrija ir Čekijos Respublika (Laikinas tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo mechanizmas)* (C-715/17, C-718/17, C-719/17, EU:C:2020:257, 154 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).